

**DIVIZNA
LIBEREC**

SEV DIVIZNA LIBEREC

**Výroční zpráva
2025**

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2025

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

rok 2025 byl pro nás v SEV DIVIZNA Liberec rokem plným inspirace, změn i každodenní práce. Pokračovali jsme v naplňování našeho poslání – podporovat prostřednictvím environmentální výchovy respekt a ohleduplnost k přírodě, krajině, lidem i tradicím. Důraz jsme i nadále kladli na osobní prožitek, smysluplný kontakt s přírodou a dlouhodobou spolupráci se školami a pedagogy.

Dále jsme rozvíjeli formát celoročních výukových programů, jejichž struktura – šest tříhodinových bloků – umožňuje hlubší dopad na žáky i intenzivnější spolupráci s vyučujícími. Prohloubili jsme metodickou podporu školám a vytvářeli nové výukové aktivity reagující na aktuální environmentální témata.

Pokračovali jsme také v síťování a podpoře škol zapojených do programů M.R.K.E.V., Ekoškola a Škola pro udržitelný život. Těší nás, že o tyto aktivity je mezi školami trvalý zájem a že jim dlouhodobě nabízíme roli spolehlivého partnera.

Druhým rokem jsme se věnovali vysokoškolské výuce na Technické univerzitě Liberec – katedře biologie, a to výukou předmětu Environmentální výchova pro budoucí učitele a odborníky na životní prostředí v rámci bakalářského studia. Současně jsme posílili přípravu navazujícího předmětu pro magisterské obory, jenž by měl být studentům poprvé nabídnut v zimním semestru roku 2026.

Významnou částí činnosti roku 2025 byla i realizace aktivit v rámci mezinárodního projektu LIFE4ZOO. Zaměřili jsme se především na osvětu a vzdělávání v oblasti ochrany vod a přizpůsobení se změně klimatu – témata, která vnímáme jako čím dál naléhavější.

Děkujeme všem, kdo s námi v roce 2025 spolupracovali, podpořili naši činnost nebo se zapojili do našich programů. Vaše důvěra a zájem nám dávají sílu hledat nové cesty a směřovat k aktivitám, které mají dopad přesahující jednotlivé dny či projekty.

Za celý tým SEV DIVIZNA Liberec

Aleš Kočí

Kdo jsme?

SEV DIVIZNA Liberec je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci EVVO (environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) a v této oblasti poskytuje následující služby:

1. realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních škol a studenty středních škol
 - výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori
 - používá interaktivní formy a metody
 - preferuje kontakt s přírodou a výchovu prožitkem
 - reaguje na aktuální témata
 - pomáhá školám v realizaci průřezového tématu RVP - environmentální výchova
2. pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost ap.
3. realizuje vysokoškolskou výuku environmentální výchovy na Technické univerzitě Liberec
4. realizuje výukové aktivity v areálu Zoo Liberec (výukové programy, komentované prohlídky, quest, hry, ...)
5. realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost
6. zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání ŠVP
7. zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky
8. komunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
9. spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, profesní růst...)
10. koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu (M.R.K.E.V., Ekoškola, ŠUŽ)

Poslání SEV DIVIZNA Liberec

SEV DIVIZNA Liberec svými aktivitami prostřednictvím environmentální výchovy podporuje a rozvíjí zodpovědnější chování a úctu lidí ke všemu živému i neživému, tradicím, přírodě, krajině i planetě.

Naše pojetí environmentální výchovy

Environmentální výchova vede ke kladnému vztahu k přírodě, k respektování přírodní a kulturní pestrosti a posiluje sounáležitost s celkem. Člověk chápe důsledky svého chování, přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí a jedná dle zásad uvědomělé skromnosti. SEV DIVIZNA Liberec je členem Sítě středisek ekologické výchovy Pavučina a je certifikovaným poskytovatelem služeb v oblasti environmentální výchovy.

Pro školní kolektivy

Ekologické výukové programy a jiné výukové aktivity

SEV DIVIZNA Liberec nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů a výukové aktivity v areálu Zoo Liberec. Naše programy se odehrávají nejen v učebně a na zahradě DIVIZNY, ale využíváme také blízký les, zoologickou zahradu nebo při exkurzích i vzdálenější Vesec či Jizerské hory.

Ekologické výukové programy a výukové aktivity mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí, dotýkají se průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP.

Pro základní školy jsme nově nabídli EVP **Kapka vody** pro 2. – 4. ročník, který přibližuje vodu jako nedílnou součást živé přírody i života nás lidí a zaměřuje se na bližší poznání cesty pitné vody do domácností a užití vody zpět do přírody. Pro 4. -7. ročník jsme připravili program **Pozoruhodný svět žab**, kdy využíváme rozsáhlé kolekce tropických žab v liberecké zoo a seznamujeme účastníky s rozmanitostí pralesních i českých žab, příčinami ohrožení a zajímavostmi ze života těchto obojživelníků. Střední školy a 9. ročníky ZŠ našli v nabídce novou exkurzi **Okolo Žulového vrchu**, jež ukazuje geologické zajímavosti regionu a představuje změny v krajině v důsledku těžby nerostných surovin.

V roce 2025 proběhlo celkem **348 výukových programů**, kterých se zúčastnilo **6366 dětí**, a bylo odučeno **960 hodin**. Klademe důraz na kontakt dětí s přírodou a podporujeme učení venku. Téměř dvě třetiny programů proběhly v terénu (65 %), u jiných proběhla v terénu alespoň jejich část.

I letos využili služeb našeho střediska studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. Nabídli jsme jim ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
počet programů	34	294	18	2
počet účastníků	576	5365	386	39

Celoroční ekologické výukové programy pro ZŠ

Celoroční programy díky několika společným setkáním a navazující práci ve škole umožňují hlubší dopad na žáky a intenzivnější spolupráci s pedagogy. V roce 2025 jsme nabízeli **4 druhy celoročních programů**. V červnu 2025 je úspěšně **zakončilo 10 tříd**, na podzim 2025 se na nový školní rok **přihlásilo 14 tříd**.

Pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2025 uspořádala SEV DIVIZNA Liberec **celkem 8 vzdělávacích akcí** pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Během roku 2025 jsme zorganizovali **2 exkurze, 3 semináře, 1 přednášku, 1 setkání škol a 1 konferenci**. Realizované akce celkem absolvovalo **160 účastníků**, z toho bylo **61 pedagogů**.

V rámci vzdělávání pedagogů byly také realizovány **semináře k projektu LIFE4ZOO** (viz str. 8).

Celostátní program M.R.K.E.V.

(Malý rádce kvalitní ekologické výchovy)

V rámci programu M.R.K.E.V., který na celonárodní úrovni finančně podporuje Ministerstvo životního prostředí, funguje síť škol s hlubším zájmem o rozšíření svých aktivit v environmentální výchově. V Libereckém kraji tento program koordinuje SEV DIVIZNA Liberec a v současné době je do něj **zapojeno 650 škol z celé České republiky**, z toho **60 škol je z Libereckého kraje**.

Zapojené školy mají možnost využít cenné služby, např. pravidelnou rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, zasílání informací a materiálů o environmentální výchově, trvalý přístup do elektronického archivu Bedrníku či aktuální publikace a pomůcky. Školy jsou informovány nejen o akcích v regionu zaměřených na ekologii, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy.

Krajská konference Liberecká M.R.K.E.V. 2025

V roce 2025 se uskutečnila již **21. konference** Liberecká M.R.K.E.V. s tématem **Klima se mění, měníme se i my?**. Zúčastnilo se jí **celkem 55 zájemců** z řad pedagogů, studentů, neziskových organizací, veřejné odbornosti či zástupců veřejné správy.

Hlavním hostem byl Petr Daniš s přednáškou Česko bez emisí?. Podívali jsme se také na Klima a zdraví díky Anně Kšírové. Velkou inspirací bylo představení webu Učíme o klimatu Jakubem Opršalem, online vstup Petry Skalické z Člověka v tísní a představení programu ŠUŽ Eliškou Hájkovou. Konferenci zpestřili svým vstupem žáci ZŠ a MŠ Stráž nad Nisou. Celá konference se nesla v příjemné atmosféře nejen duchem, ale i prostředím. Konala se totiž v prostorách Paláce Liebieg v Liberci.

Specializační studium pro školní koordinátory EVVO

V roce 2025 pokračovalo akreditované Specializační studium pro školní koordinátory EVVO, do něhož byli zapojeni pedagogové z různých regionů České republiky. Studium bylo realizováno prostřednictvím prezenčních tematických bloků a zaměřovalo se na podporu systematického rozvoje environmentální výchovy ve školách a na posílení role školního koordinátora EVVO v praxi. V průběhu roku se účastníci věnovali konkrétním tématům, jako je **šetrný provoz školy a spotřebitelství, ochrana přírody a biodiverzity, kontakt dětí s přírodou a venkovní učení**. Součástí programu byla také témata **občanské angažovanosti, spolupráce školy s obcí a wellbeing**. Důraz byl kladen na praktické aktivity, sdílení příkladů dobré praxe ze škol a přímé využití získaných poznatků ve výuce i v chodu školy.

Významnou součástí studia byla příprava **učebních celků, ročních plánů EVVO, které byly součástí závěrečných prací**. Všichni účastníci studium úspěšně zakončili obhajobou své práce a složením závěrečných zkoušek v roce 2025. Studium bylo realizováno ve spolupráci středisek ekologické výchovy DIVIZNA, SEVER a PALETA.

Vybrané ohlasy účastníků studia:

„Uvědomila jsem si, že EVVO není jednorázová akce, ale dlouhodobý proces, který má smysl jen tehdy, když se stane součástí každodenního života školy.“

„Studium mi dalo jasnou strukturu, jak EVVO ve škole plánovat a systematicky rozvíjet. Odnáším si konkrétní nástroje i velkou dávku inspirace.“

„Nejsilnější pro mě bylo propojení odbornosti, lidského přístupu lektorů a možnosti vše si skutečně vyzkoušet v praxi.“

Vysokoškolská výuka pro Technickou univerzitu Liberec

SEV DIVIZNA Liberec společně se STŘEVLÍKEM p. o. připravila a zrealizovala výuku nového předmětu na Technické univerzitě Liberec. Předmět je zařazen v bakalářském stupni „Učitelství přírodopisu pro druhý stupeň ZŠ“ a v programu „Ochrana přírody“.

Předmět proběhl **v rozsahu 4 hodin týdně v letním semestru** (14 bloků).

Co je náplní předmětu? Především **představení environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty** jako komplexní, legislativně zakotvené součásti vzdělávacího procesu na základních a středních školách. V rámci předmětu se studenti seznámí s legislativními a kurikulárními dokumenty a specifiky školského systému, veřejné správy, samosprávy i ekocentru. V praktické části předmětu studenti na konkrétních případech pochopí principy a metody vhodné pro environmentální výchovu. Zhlédnou a analyzují krátkodobé a dlouhodobé výukové programy. Na příkladech ekoškol porozumí důležitosti šetrného provozu, principu Fair-trade, významu ekologické stopy a dalších činností šetrných k životnímu prostředí. Studenti si prakticky vyzkouší specifika různých věkových skupin při zadání tvorby učebního celku a na příkladech z praxe si osvojí pestré metody, jak EVVO provádět na ZŠ a SŠ. Dále se dozvědí, jak mohou školy a pedagogové využívat služby v oblasti EVVO poskytované různými organizacemi (například odbornými institucemi typu zoo, ekocentru,...).

Vzdělávání v rámci projektu LIFE4ZOO

Zoo Liberec je od roku 2024 jedním z partnerů **projektu LIFE4ZOO**. LIFE4ZOO je mezinárodní projekt financovaný z programu LIFE Evropské unie. Je zaměřen na vývoj a ověření inovativního systému opětovného využívání vody v zoologických zahradách a dalších návštěvnických areálech. Jeho hlavním cílem je snížit spotřebu pitné vody, minimalizovat množství vypouštěných odpadních vod a zajistit stabilní a kvalitní zásobování vodou.

Více k projektu je možné se dozvědět zde: <https://zooliberec.cz/life/>

Neméně důležitá je osvěta a informování veřejnosti o možných udržitelných způsobech hospodaření s vodou. SEV DIVIZNA Liberec zajišťuje v rámci projektu vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost a žáky ze základních a středních škol. Vznikly **4 metodiky ekologických výukových programů** zaměřených na problematiku klimatické změny a hospodaření s vodou:

Bez vody to nejde (3. – 5. ročník ZŠ), **Klima a zvířata 1 a 2** (6. – 9. ročník ZŠ), **Mění se klima, změníme se i my?** (1.-2. ročník SŠ). Jejich realizace jsou započítány v číslech v rámci kapitoly EVP.

Další významnou aktivitou je pořádání seminářů pro odbornou i laickou veřejnost. Jejich obsah se zaměřuje na hledání odpovědí na otázky, které souvisejí se zaměřením projektu. Celkem proběhlo **14 akcí pro 225 účastníků (87 pedagogů, 34 vysokoškolských studentů, 23 úředníků veřejné správy, 72 lektorů ze středisek ekologické výchovy a 9 odborníků z jiných resortů)**.

V roce 2025 jsme prezentovali projekt LIFE4ZOO a s ním spojené výukové programy a metodické pomůcky při setkání zoopedagogů ve Spišské Nové Vsi.

Koordinátorem celého projektu je Technická univerzita v Liberci - CXI TUL (CZ). Mezi další projektové partnery patří University of Girona (ES), University of Barcelona (ES), Zoo Liberec (CZ), Zoo Barcelona (ES) a technologická společnost Photon Water Technology (CZ).

Ekoškola

Mezinárodní program EKOŠKOLA spojuje ve škole environmentální výchovu s praktickými kroky vedoucími k ekologizaci jejího provozu. Možnost zapojení do programu je tradiční součástí nabídky SEV DIVIZNA Liberec školám. Při jeho naplňování úzce spolupracujeme s celorepublikovým koordinátorem, vzdělávacím centrem TEREZA v Praze.

Naše středisko tento program v Libereckém kraji koordinuje již devatenáctým rokem. V roce 2025 bylo **do projektu zapojeno celkem 8 základních škol**. V dubnu ZŠ Kaplického z Liberce obhájila certifikát Zelené cesty. V září proběhlo na této škole krajské setkání ekotýmů.

Program EKOŠKOLA je nabízen i mateřským školám. Pomáhá dětem, učitelům a rodičům udělat ze školky příjemnější, demokratičtější a přírodě bližší místo k životu. V Libereckém kraji byly zapojeny **2 mateřské školy**.

Program Škola pro udržitelný život

Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) je dlouhodobý program, který pomáhá školám přispívat ke zlepšování životního prostředí a kvality života ve svém okolí. Program reaguje na místní problémy a potřeby, které jsou žákům blízké. Spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Postupně pak realizují navržené změny, čímž podporují udržitelný rozvoj místa a učí se důležitým dovednostem pro život. Zaměřují se na téma klimatické změny nebo udržitelného života v obci.

Program Škola pro udržitelný život je vyhlášen střediskem ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, v Libereckém kraji ho koordinuje SEV DIVIZNA Liberec. Nabízíme školám metodickou a konzultační pomoc, metodické materiály a další vzdělávání pedagogů. O aktuálním dění jsou zapojené školy informovány prostřednictvím newsletteru a pravidelné e-mailové rozesílky.

S naší konzultantskou pomocí **zakočila celoroční program** v červnu 2025 **ZŠ Stráž nad Nisou** a **ZŠ Aloisina Výšina Liberec**, v září pak 2 třídy ze **ZŠ Vysoké nad Jizerou**. Žáci se zaměřili na udržitelnost i problém klimatické změny a podnikli kroky ke zvýšení biodiverzity, udržitelné spotřebě a ke zvýšení povědomí o kulturních a přírodních hodnotách vybraného místa. S novým školním rokem **vstoupily** do udržitelné ŠUŽ **ZŠ a MŠ Prysk** a s novou třídou **ZŠ Stráž nad Nisou**.

Pro veřejnost

Den Země a Den zvířat

Lektoři SEV DIVIZNA Liberec se v areálu zoo aktivně zapojili do dubnových oslav Dne Země a zářijových Dne zvířat. Den Země byl spojen s oficiálním **odstartováním kampaně „30 dnů pro Zemi“** (do té se letos zapojilo **216** zaznamenaných účastníků). **Jarní stanoviště nabídlo pohled do pozoruhodného světa žab.** Návštěvníci mohli procházet trasu se samoobslužnými bednami, které představovaly jednotlivé zajímavosti ze života žab, a kdo chtěl vidět žáby živé, mohl pokračovat do vedlejšího pavilonu ZooExpo. **Na podzim jsme se pak více ponořili do vodního světa.** Ke spatření byli drobní vodní bezobratlí živočichové a fotky řas a sinic z elektronového mikroskopu. Školáci pronikali do tajů fotosyntézy a nejmladší návštěvníci pomohli hravou formou čistit vodu od různých nečistot pocházejících z běžného domácího provozu.

Komentované prohlídky

Odborní lektoři SEV DIVIZNA Liberec také zajišťovali pro zájemce z řad návštěvníků některé speciální komentované prohlídky zoologické zahrady.

Pro zaměstnance

Příměstský tábor

Jako každý rok, tak i tentokrát jsme pořadali týdenní příměstský tábor pro děti a vnučata zaměstnanců zoo. Jeho letošním **tématem bylo vesmírné dobrodružství**. Naše cesty tedy letos vedly na hvězdárnu v Turnově, do Planetária v Liberci, na Jizerku – do Jizerské oblasti tmavé oblohy i na tajemný kosmodrom, kde se nám podařilo odpálit raketu. Nechybělo ani vesmírné jídlo, solární vařič a další technické vymoženosti. **Celkem se tábora zúčastnilo 15 dětí**. Tábor proběhl hladce a uzavřel svůj běh společnou vernisáží pro rodiče, na které bylo možné vidět unikátní artefakty z celého týdne.

Naše nové produkty

Finanční zpráva za rok 2025

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	6 566 546,86 Kč
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti	631 350,71 Kč
Dotace, příspěvky, dary	5 841 510,17 Kč
Příjmy/ výnosy	6 564 408,32 Kč

Některé naše činnosti jsou finančně podporovány:

Libereckým krajem
Státním fondem životního prostředí ČR
Ministerstvem životního prostředí ČR
Evropskou unií

Personální zajištění

Březinová Pavlína
Činčerová Helena
Divizňáková Květa od 1. 2. 2025
Hájková Eliška
Havle Leoš
Hudcová Alice

Kočí Aleš
Nováková Miroslava
Plachá Petra
Poláková Šárka
Řepík Michal
Šíp Ondřej

Poděkování patří všem, kteří se podíleli na realizaci našich akcí. Zvláště děkujeme kolegům a dobrovolníkům ze Zoo Liberec za všestrannou pomoc a podporu.

SEV DIVIZNA Liberec

Středisko ekologické výchovy při Zoo Liberec DIVIZNA
Javorová 33
Liberec 1, 460 01

Telefony:
487 377 146 nebo 482 712 982

<https://divizna.zooliberec.cz/>

Najdete nás i na Instagramu a Facebooku:
<https://www.instagram.com/sevdivizna/>
<https://www.facebook.com/diviznaliberec>

Foto: archiv SEV DIVIZNA Liberec

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
LIBERECKÉHO KRAJE